«Ἐγώ εἰμι
ἡ ὁδὸς
καὶ ἡ ἀλήθεια
καὶ ἡ ζωή»
(Ἰωάν. ιδ΄ 6).

ΖΩΗ

«Τὰ ρήματα,
ἃ ἐγὼ λαλῶ ὑμῖν,
πνεῦμά ἐστι
καὶ ζωή ἐστι»
(Ἰωάν. ς΄ 63).

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΟΡΓΑΝΟΝ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ ΘΕΟΛΟΓΩΝ

Ἔτος ΚΖ΄. Ἐν Ἀθήναις τῇ 26 Δεκεμβρίου 1936 Ἀριθ. 1267

Ἐπὶ ταῖς ἑορταῖς τῶν Χριστουγέννων

„ΟΥΚ ΗΝ ΑΥΤΟΙΣ ΤΟΠΟΣ„

Δὲν εἶδεν, οὔτε θὰ ἴδῃ, ἡ ἀνθρωπότης γεγονὸς μεγαλύτερον καὶ σημαντικώτερον ἀπὸ ἐκεῖνο, τοῦ ὁποίου τὴν ἐπέτειον κατὰ τὰς ἡμέρας αὐτὰς ἑορτάζομεν. Ἀπὸ τῆς παραδεισιακῆς ἐποχῆς, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ Θεὸς ἤρχετο εἰς τόσον στενὴν ἐπικοινωνίαν μὲ τοὺς ἐν τῷ παραδείσῳ πρωτοπλάστους, ὥστε τοὺς καθωδήγει καὶ τοὺς ἐπροστάτευεν, ὅπως ὁ στοργικὸς πατέρας τὰ νήπιά του, οὐδέποτε εἶδεν ἡ γῆ τόσην ἄμεσον συνάφειαν τοῦ Θεοῦ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους, ὅσην κατὰ τὴν νύκτα τῆς γεννήσεως τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ. Τότε εἶδε τὸν Θεὸν μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων ὡς ὅμοιόν των ἄνθρωπον!

Τί φυσικώτερον ἀπὸ τοῦ νὰ ὑποδεχθῇ ἡ γῆ τὸν Βασιλέα τῶν οὐρανῶν εἰς τὰ μεγαλοπρεπέστερα ἀνάκτορά της; Καὶ ὅμως ἡ γῆ δὲν Τὸν ὑπεδέχθη οὐδὲ εἰς τὸ κατάλυμα—τὸ μοναδικὸν δηλαδὴ χάνι—τῆς Βηθλεέμ. Καὶ διὰ τοῦτο, ὅταν ἡ Παρθένος ἐγέννησε τὸν Σωτῆρα, «ἀνέκλινεν αὐτὸν ἐν τῇ φάτνῃ» τοῦ σταύλου, ἀπὸ τὴν ὁποίαν παρεμέρισαν τὰ ζῷα «διότι οὐκ ἦν αὐτοῖς τόπος ἐν τῷ καταλύματι»! Μολονότι ἤνοιξαν οἱ οὐρανοί, καὶ «δόξα Κυρίου περιέλαμψε» τὸν τόπον, καὶ «πλῆθος στρατιᾶς οὐρανίου», ὡς δορυφόρος τοῦ καταβάντος βασιλέως παρηκολούθησε, καὶ ἀγγελικαὶ χοροστασίαι καὶ ὑμνῳδίαι ἠκούσθησαν, ἡ γῆ μένει κλειστή! Δὲν ἔχει διὰ τὸν Σωτῆρα τόπον οὐδὲ εἰς τὸ κατάλυμα!

Εἰς τὴν γῆν, εἰς τὸν ὡραῖον αὐτὸν πλανήτην τῆς θείας δημιουργίας, ποὺ κατοικοῦμεν οἱ ἄνθρωποι, ὑπάρχει τόπος ἐκτεταμένος διὰ τόσα πράγματα. Τόπος διὰ τὸ ἐμπόριον καὶ τὰς ἐπιχειρήσεις, διὰ τὸν πλοῦτον καὶ τὴν πλεονεξίαν· τόπος διὰ τὰ κράτη καὶ τὰς βασιλείας, διὰ τοὺς πολέμους καὶ τὰς κατακτήσεις· τόπος διὰ τὰς φιλοδοξίας, τὰς ἐπιδείξεις, τὰς ἀνέσεις, τὰς ἀπολαύσεις, τὰς ἀσωτείας. Τόπος—ὤ, τόποι μεγάλοι καὶ πολυτελῶς διακοσμημένοι—διὰ τὸν Ἡρώδη, διὰ τὸν Καίσαρα, διὰ τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ γραμματεῖς, διὰ τοὺς Φαρισαίους καὶ τοὺς Σαδδουκαίους. Καὶ μόνον εἰς τὸν Δημιουργόν της ἡ γῆ ἀρνεῖται καὶ ἐλάχιστον ἀνθρωπίνως ἀνεκτὸν τόπον, ὅταν χάριν τῶν κατοίκων τῆς γῆς ἀνθρώπων ὁ Δημιουργὸς συγκατέβη μέχρι σημείου, ὥστε νὰ γίνῃ βρέφος νεογέννητον, ἐσπαργανωμένον καὶ ἀγκαλοφορούμενον!

* * *

«Οὐκ ἦν αὐτοῖς τόπος». Διατί λοιπὸν ἡ γῆ παρουσιάζει τόσην στενότητα τόπου εἰς τὸν γεννηθέντα Σωτῆρα; Διατί τόσον ἀφιλόξενος, ὥστε ὁ μέγιστος Ἐπισκέπτης, ὁ ἐρχόμενος εἰς αὐτὴν ὑπὸ μορφὴν ἀνθρώπου μέγιστος Εὐεργέτης, νὰ μὴ εὑρίσκῃ τόπον κατὰ τὴν γέννησίν Του;

Δὲν ἀρνεῖται ἡ γῆ τόπον, ἀλλ' οἱ ἐπὶ τῆς γῆς ἄνθρωποι. Ὁ δὲ τόπος, ποὺ ἐζητοῦσεν ὁ Κύριος, ὅταν ἦλθεν εἰς τὴν γῆν, δὲν ἦτο ἔκτασις γῆς, μεγάλη ἢ μικρά, διὰ νὰ εὕρῃ κατοικίαν καὶ ἄνεσιν. Ὤ, ὁ κόσμος ὅλος εἶνε ἰδικός Του! «Ὁ οὐρανός μοι θρόνος, ἡ δὲ γῆ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν μου...Πάντα γὰρ ταῦτα ἐποίησεν ἡ χείρ μου καὶ ἔστιν ἐμά», λέγει διὰ τοῦ προφήτου Ἡσαΐου (66. 1, 2). Ὁ τόπος καὶ τὸ κατάλυμα, τὸ ὁποῖον ζητεῖ ὁ Χριστός, εἶναι ἡ καρδία τοῦ ἀνθρώπου: «Υἱέ, δός μοι σὴν καρδίαν», εἶχε παραγγείλει προηγουμένως. Ἐζήτησε νὰ Τοῦ ἑτοιμάσῃ ὁ ἄνθρωπος καρδίαν πρόθυμον νὰ δεχθῇ τὸν λόγον Του καὶ τὴν χάριν Του, διὰ νὰ ἐξαγνισθῇ καὶ ἀγαπήσῃ καὶ οὕτω νὰ γίνῃ διαμονή Του. Διότι ὑπόσχεται ταύτην τὴν ἀνεκτίμητον τιμὴν καὶ εὐεργεσίαν: «Ἐάν τις ἀγαπᾷ με, τὸν λόγον μου τηρήσει, καὶ ὁ Πατήρ μου ἀγαπήσει αὐτόν, καὶ πρὸς αὐτὸν ἐλευσόμεθα καὶ μονὴν (δηλαδὴ μόνιμον κατοικίαν) παρ' αὐτῷ ποιήσομεν» (Ἰω. 14. 23).

Ἀλλὰ τὸ κατάλυμα τοῦτο τοῦ ἀνθρώπου, ἡ ψυχή του μὲ τὰς σκέψεις καὶ τὰ φρονήματά της, ἡ καρδία του μὲ τοὺς μυστικοὺς θαλάμους τῶν ἐπιθυμιῶν καὶ πόθων της, εἶχαν γίνει χάνι βρωμερόν, τόσον δὲ ἀσφυκτικῶς γεμᾶτον ἀπὸ διαβάτας ξένους πρὸς τὸν Χριστόν, ὥστε νὰ μὴ ὑπάρχῃ καμμία θέσις δι' Αὐτόν. Πῶς ἦτο δυνατὸν νὰ εὕρῃ τόπον εἰς τὰς ψυχὰς τῶν Ἰουδαίων ὁ ταπεινὸς Κύριος καὶ ἡ οὐρανία ἀλήθειά Του; Εἰς αὐτὰς εἶχεν ἐνθρονισθῆ ὁ φαρισαϊκὸς ἐγωϊσμός, ἡ φιλαρχία, ὁ φθόνος, τὸ ψεῦδος, ἡ πρόληψις καὶ ἡ διαστροφή—κακίαι ποὺ ἐνεσαρκώθησαν εἰς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ γραμματεῖς. Εἰς αὐτὰς εἶχον ἐνθρονισθῆ οἱ ὑλιστικοὶ πόθοι, ὁ ἡδονισμός, ἡ σαρκολατρεία καὶ ἡ σύντροφος τῶν κακιῶν αὐτῶν ἀπιστία, ποὺ ἐνεσαρκώθη εἰς τοὺς Σαδδουκαίους.

Ἡ ἀφόρητος ἐκείνη στενότης τοῦ τόπου εἰς τὸ κα-

τάλυμα τῆς Βηθλεέμ, ἡ ὁποία ἠνάγκασε τὴν ἁγίαν Μητέρα Του νὰ καταφύγῃ εἰς τὸν σταῦλον τοῦ σπηλαίου καὶ εἰς τὴν φάτνην τῶν ἀλόγων διὰ νὰ γεννήσῃ καὶ ἀνακλίνῃ τὸ θεῖον Βρέφος, ὑπῆρξε τὸ συμβολικὸν γεγονός, ποὺ προέλεγεν ὁποίαν ὑποδοχὴν θὰ εὕρισκεν ὁ Σωτὴρ εἰς τὸν λαόν Του· τὸ συμβολικὸν γεγονός, ποὺ προεικόνιζε τὸ θλιβερὸν φαινόμενον, τὸ ὁποῖον κατόπιν ὁ εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης κατέγραψεν εἰς τὸ εὐαγγέλιόν του (1. 11) μὲ τὰς ἑξῆς ἐκφραστικὰς λέξεις: «Εἰς τὰ ἴδια ἦλθε, καὶ οἱ ἴδιοι αὐτὸν οὐ παρέλαβον»! Ἦλθεν εἰς τὸν ἰδικόν Του τόπον καὶ εἰς τοὺς ἰδικούς Του ἀνθρώπους, καὶ αὐτοὶ ὄχι μόνον δὲν Τὸν ὑπεδέχθησαν ἐγκαρδίως, ὅπως Τοῦ ἥρμοζεν, ἀλλὰ Τὸν ἀπέκρουσαν βαναύσως!

Πράγματι! Ὅταν ἀνέτειλεν ὡς «φῶς τοῦ κόσμου», ὅταν ἐξῆλθεν ὡς διδάσκαλος τῆς ἀληθείας καὶ «ὁ λαὸς ὁ καθήμενος ἐν σκότει εἶδε φῶς μέγα» (Ματθ. 4, 16), πρῶτοι οἱ συμπατριῶται Του Ναζαρηνοί, καίτοι ἐξεπλήσσοντο διὰ τὴν διδασκαλίαν Του καὶ τὰ θαύματά Του, λέγοντες: «Πόθεν τούτῳ ἡ σοφία αὕτη καὶ αἱ δυνάμεις;» ἐν τούτοις ἔδειξαν κατὰ τὸν πλέον βάρβαρον τρόπον, ὅτι δὲν ἔχουν εἰς τὴν ψυχήν των τόπον δι' Αὐτόν. Ὄχι μόνον «ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω τῆς πόλεως», ἀλλὰ «καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἕως τῆς ὀφρύος τοῦ ὄρους, εἰς τὸ κατακρημνίσαι αὐτόν!» Καὶ ὅταν ἦλθεν εἰς τὸν οἶκόν Του, εἰς τὸν περίφημον Ναὸν τὸν ἱδρυμένον εἰς λατρείαν τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ, καὶ εἰς τὴν πρωτεύουσάν Του, τὴν πόλιν τοῦ Θεοῦ Ἱερουσαλήμ, οἱ ἄρχοντες τῶν Ἰουδαίων, ὄχι μόνον δὲν Τοῦ ἔδωκαν τὴν θέσιν Του, ἀλλὰ πολλάκις ἀπεπειράθησαν νὰ Τὸν συλλάβουν καὶ νὰ Τὸν λιθοβολήσουν, καὶ «συνεβουλεύσαντο ἵνα ἀποκτείνωσιν αὐτόν». Αὐτὸς δὲ ὁ Κύριος ἐβεβαίωσεν: «Αἱ ἀλώπεκες φωλεοὺς ἔχουσι καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσεις, ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνῃ» (Ματθ. 8. 20). Ὁ μόνος δὲ τόπος, τὸν ὁποῖον προθύμως οἱ Ἰουδαῖοι τοῦ ἔδωκαν, ἦτο ὁ σταυρός, ὅπου καρφωμένος «κλίνας τὴν κεφαλὴν παρέδωκε τὸ πνεῦμα!»

***

«Οὐκ ἦν αὐτοῖς τόπος». Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς, κατὰ τὴν ὁποίαν δὲν ὑπῆρχε τόπος διὰ τὴν ἐπίτοκον Μητέρα, οὐδὲ θέσις εἰς τὴν καρδίαν τῶν Ἰουδαίων, διὰ νὰ ὑποδεχθοῦν τὸν Σωτῆρα, ἐπέρασαν δέκα ἐννέα καὶ πλέον αἰῶνες. Καὶ ὅμως ἀκόμη καὶ σήμερον ὁ κόσμος, καὶ δὴ καὶ ὁ λεγόμενος χριστιανικός, ἐν τῷ συνόλῳ του ἐπαναλαμβάνει πρὸς τὸν Σωτῆρα τὴν αὐτὴν κατ' οὐσίαν διαγωγήν. Δὲν ἀρνεῖται μὲν ὁλοτελῶς νὰ δεχθῇ τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ Χριστοῦ, ἀλλὰ καὶ δὲν Τοῦ παρέχει τόπον εἰς τὴν καρδίαν του. Δὲν Τὸν στέλλει μὲν εἰς τὴν φάτνην, Τὸν στέλλει εἰς τὸν ναόν, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ὅμως λείπουν οἱ Χριστιανοί. Ἢ δὲν πηγαίνουν ὁλοτελῶς ἢ πηγαίνουν ἀραιότατα καὶ τυπικῶς. Ἐξοδεύει ἑκατομμύρια πολλὰ διὰ νὰ κτίσῃ ναούς. Καὶ ἕνα μὲν πλῆθος ἀνθρώπων—ἀρχιτεκτόνων, ζωγράφων, τεχνιτῶν ποικίλων—καταγίνεται σήμερον νὰ παρουσιάσῃ καλλιτεχνικοὺς ναούς, ἄλλο δὲ σπουδάζει τοὺς παλαιοτέρους καὶ αὔριον θὰ σπουδάζῃ τοὺς σημερινοὺς ὡς ἀρχαιολογικὰ μνημεῖα τέχνης, χωρὶς ὅμως νὰ ἐπιδιώκῃ βαθυτέραν καὶ οὐσιαστικὴν σχέσιν μὲ τὸν Χριστόν, χάριν τοῦ ὁποίου κτίζονται οἱ ναοί. Ἑτοιμάζει ἑορτὰς μεγαλοπρεπεῖς, παραθέτει τώρα τὰ Χριστούγεννα τραπέζια μὲ ποικιλίαν φαγητῶν, ἀλλὰ δὲν δίδει τὴν καρδίαν του εἰς τὸν Χριστόν.

Ἐκεῖνος ζητεῖ πρὸ παντὸς τὸν ἑαυτόν μας. Ζητεῖ τὸν νοῦν, τὸ λογικόν, τὰς σκέψεις μας, διὰ νὰ μεταδώσῃ φῶς καὶ σοφίαν, ὥστε νὰ σκέπτωνται ὀρθῶς. Ζητεῖ τὸ σῶμά μας, διὰ νὰ τὸ κάμῃ ναόν, ἀφιερωμένον εἰς τὸν Θεόν. «Ὑμεῖς ἐστε ναὸς Θεοῦ ζῶντος. Οὐκ οἴδατε ὅτι τὸ σῶμα ὑμῶν ναὸς τοῦ ἐν ὑμῖν Ἁγίου Πνεύματός ἐστιν;» παραγγέλλει διὰ τοῦ ἀποστόλου Παύλου (1 Κορ. 6, 17 καὶ 2 Κορ. 6, 16). Ζητεῖ νὰ Τοῦ ἀνοίξωμεν τὴν θύραν τῆς καρδίας μας, διὰ νὰ παραθέσῃ δεῖπνον χαρᾶς καὶ εὐφροσύνης: «Ἰδοὺ ἕστηκα ἐπὶ τὴν θύραν καὶ κρούω, λέγει· ἐάν τις ἀκούσῃ τῆς φωνῆς μου καὶ ἀνοίξῃ τὴν θύραν, εἰσελεύσομαι πρὸς αὐτὸν καὶ δειπνήσω μετ' αὐτοῦ καὶ αὐτὸς μετ' Ἐμοῦ»! (Ἀποκ. 3. 20). Πῶς θὰ ἐχαρακτήριζες, ἀναγνῶστά μου, τὴν διαγωγὴν ἑνὸς Χριστιανοῦ, ἐὰν τώρα κατὰ τὰς ἡμέρας τῶν Χριστουγέννων ἐκτυποῦσεν ὁ Χριστὸς τὴν θύραν του καὶ ἐκεῖνος δὲν Τοῦ ἤνοιγε νὰ Τὸν καλέσῃ εἰς τὸ τραπέζι του; Διαγωγὴν ἀγενῆ, ἀφιλόξενον, ἀντιχριστιανικήν; Ἀλλὰ τοιαύτην καὶ χειροτέραν δεικνύει καθένας ἀπὸ ἡμᾶς, ποὺ λεγόμεθα μὲν Χριστιανοί, δὲν δεχόμεθα ὅμως τὸν Χριστὸν εἰς τὴν ψυχήν μας.

Ἐκπληκτικὸν τὸ φαινόμενον. Ζητεῖ ὁ Χριστὸς τόπον καὶ οἱ Χριστιανοὶ νὰ μὴ Τοῦ δίδωμεν! Καὶ ἀκόμη ἐκπληκτικώτερον: Ζητεῖ τόπον ὄχι διὰ προσωπικήν Του ἀνάγκην, ἄνεσιν, δόξαν. Ἀλλὰ διὰ νὰ βγάλῃ ἡμᾶς ἀπὸ τὸν ἀδιέξοδον τόπον, ἀπὸ τὴν ἀφορήτως στενόχωρον θέσιν, εἰς τὴν ὁποίαν ὁ σημερινὸς χριστιανικὸς κόσμος κατήντησεν, ἐπειδὴ δὲν δίδει τόπον εἰς τὸν Χριστόν, δὲν δίδει τὴν δεσπόζουσαν θέσιν εἰς τὸν Χριστόν, δὲν θέλει νὰ κυβερνηθῇ ἀπὸ τὸν Χριστόν! Ζητεῖ τόπον εἰς τὴν ψυχήν μας, διὰ νὰ δώσῃ εἰς αὐτὴν εὐρυχωρίαν, ἄνεσιν, εὐχαρίστησιν, διὰ νὰ τὴν γεμίσῃ εἰρήνην· διὰ νὰ τῆς δωρήσῃ τὴν εὐρυχωροτάτην ἀγάπην, τὴν γενέτειραν τῆς εὐτυχίας ἀγάπην Του!

Ἐδῶ εἶναι ἡ ὑψίστη τραγῳδία καὶ ἀφροσύνη τοῦ σημερινοῦ κόσμου: Ὅτι προσεκολλήθη εἰς τὸν νεώτερον πολιτισμόν, ὁ ὁποῖος ὀρθῶς ἐχαρακτηρίσθη θετὸς υἱὸς τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἀλλ' υἱὸς ποὺ κατήντησεν ἀποστάτης καὶ ἄσωτος. Υἱός, ποὺ ἐζήτησε νὰ ἐκτοπίσῃ τὸν Χριστόν, διὰ νὰ μεταδώσῃ εἰς τὸν σύγχρονον ἄνθρωπον τὸν ἑωσφορικὸν ἐκεῖνον ἐγωϊσμόν, ποὺ δὲν ἀνέχεται τὸν Χριστὸν ὡς Κύριον καὶ δὲν πιστεύει τὸν Χριστὸν ὡς Θεόν· διὰ νὰ μεταδώσῃ τὴν ἀφόρητον ἐκείνην οἴησιν, ὅτι ὁ ἄνθρωπος μὲ τὰς σημερινὰς ἐφευρέσεις καὶ τεχνικὰς προόδους δὲν ἔχει δῆθεν ἀνάγκην Θεοῦ. Ἀλλ' ὁ ἐγωϊσμὸς καὶ ἡ οἴησις αὐτὴ ὡδήγησε τὸν ἄνθρωπον εἰς νέαν εἰδωλολατρείαν, εἰς τὴν λατρείαν τοῦ μαμμωνᾶ, τῆς ὕλης, τῆς

κοιλίας, τῶν κτηνωδῶν ἡδονῶν. Τὸν ὡδήγησεν εἰς τὴν λατρείαν τοῦ Μολόχ, τοῦ παγκοσμίου πολέμου, ποὺ ἀπήτησε θυσίαν ἑκατομμυρίων σωμάτων. Τὸν ὡδήγησεν εἰς τὴν κρίσιν, τὰς ἀνατροπάς, τὰς ἐπαναστάσεις, τοὺς ἐμφυλίους σπαραγμούς· τὸν ὡδήγησεν εἰς τὴν σημερινὴν δεινὴν ἀγωνίαν, ἡ ὁποία συνέχει τὸν κόσμον.

***

«Οὐκ ἦν αὐτοῖς τόπος». Ἀλλὰ δόξα τῷ Θεῷ! Ἐὰν ὁ γεννηθεὶς Σωτὴρ δὲν εὑρῆκε τόπον εἰς τὴν ἀφιλόξενον καὶ ἀχάριστον «ἰθύνουσαν τάξιν» τοῦ ἰουδαϊκοῦ λαοῦ· ἐὰν δὲν εὑρίσκῃ τόπον εἰς τὴν καρδίαν τοῦ σημερινοῦ κόσμου, τὴν δηλητηριασθεῖσαν ἀπὸ τὸν νεώτερον σάπιον πολιτισμόν, εὑρῆκε καὶ τότε, εὑρίσκει καὶ σήμερον, τὸν πρέποντα τόπον εἰς μυριάδας καρδιῶν. Εἰς τὸν Χριστὸν ἀφωσιώθησαν ψυχῇ καὶ σώματι οἱ μαθηταί, ποὺ ἐστάλησαν ἀπόστολοι, οἱ πρῶτοι Χριστιανοί, ποὺ ἀπετέλεσαν τὴν περίφημον Ἐκκλησίαν τῶν Ἱεροσολύμων. Εἰς τὸν Χριστὸν ἔδωκαν ὅλον τὸν τόπον τῆς καρδίας των, φωτισθέντες ὑπὸ τοῦ Παύλου καὶ τῶν ἄλλων ἀποστόλων, οἱ Χριστιανοὶ τῆς Μικρασίας, τῆς Αἰγύπτου, τῆς Ἑλλάδος, τῆς Ρώμης. Εἰς τὸν Χριστὸν παρέδωκαν τὴν ὕπαρξίν των μυριάδες πολλαὶ διὰ μέσου τῶν εἴκοσιν αἰώνων καὶ κατέπληξαν τὸν κόσμον μὲ τὴν ἀρετήν των, μὲ τὴν ἀγάπην των, μὲ τὸν ἡρωϊσμὸν ἐκεῖνον, ποὺ ἐδημιούργησε τὴν πολυπληθῆ παράταξιν τῶν μαρτύρων, οἱ ὁποῖοι ἐμαρτύρησαν καὶ ἐσφράγισαν τὴν εἰς τὸν Χριστὸν ἀφοσίωσίν των μὲ τὸ αἷμα τοῦ μαρτυρίου των. Τὴν στεφανηφόρον ἐκείνην παράταξιν τῶν μαρτύρων συνεχίζουν σήμερον εἰς τὴν Ρωσίαν καὶ τὴν Ἱσπανίαν ἄλλαι μυριάδες Χριστιανῶν, ποὺ ἀποθνήσκουν ἐν μέσῳ τρομερῶν βασανιστηρίων διὰ τὸν Χριστόν. Τὴν θαυμαστὴν παράταξιν τῶν παλαιῶν ἁγίων, ποὺ ἀπετέλεσαν τὴν «ἐκκλησίαν τῶν πρωτοτόκων τῶν ἐν οὐρανοῖς ἀπογεγραμμένων», συνεχίζουν ὅσοι σημερινοὶ Χριστιανοὶ τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν ἁγιότητα ἔθεσαν σκοπὸν τῆς ζωῆς των. Τί σημασίαν ἔχει, ἄν, προτοῦ γνωρίσουν τὸν Χριστόν, ἡ ψυχή των ἦτο σταῦλος βρωμερὸς ἕνεκα τῆς ἁμαρτίας; Εἰς τὸ βάθος εἶχαν μίαν φάτνην θερμὴν καὶ ἕτοιμον νὰ ὑποδεχθῇ τὸν γεννηθέντα Σωτῆρα. Διὰ τοῦτο μόλις ἐπεσκέφθη τὴν ψυχήν των, ἐφωτίσθησαν, ἐκαθαρίσθησαν, ἐξηγνίσθησαν, ἔγιναν νέοι ἄνθρωποι. «Ἦτέ ποτε σκότος, νῦν δὲ φῶς ἐν Κυρίῳ»· διότι «ἀπελούσασθε, ἡγιάσθητε, ἐδικαιώθητε ἐν τῷ ὀνόματι Κυρίου Ἰησοῦ», λέγει πρὸς αὐτοὺς ὁ θεῖος Παῦλος. Περὶ τούτων βεβαιώνει ὁ εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης τὸ ἐξόχως χαρμόσυνον γεγονός: «Ὅσοι ἔλαβον αὐτὸν (τὸν Χριστόν), ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν τέκνα Θεοῦ γενέσθαι»!

Μὴ δὲ νομίσῃ κανείς, ὅτι ὁ Χριστὸς περιωρίσθη μόνον εἰς τὴν καρδίαν τῶν πιστῶν τούτων καὶ ἀφωσιωμένων ὀπαδῶν Του. Καίτοι ὁ παλαιότερος κόσμος δὲν Τοῦ ἔδωκε τόπον, καίτοι ὁ νεώτερος Τοῦ προσφέρει κάτι τυπικῶς καὶ ὑποκριτικῶς διὰ νὰ τὸ ἀρνηθῇ οὐσιαστικῶς, ἐν τούτοις ὁ Χριστός, ἡ ἀλήθειά Του, ἡ νέα ζωή Του, ὡς ἄλλη ζύμη—κατὰ τὴν ἔκφρασιν τοῦ Ἰδίου—ζυμώνει τὸν κόσμον. Τὸν ζυμώνει εἰρηνικῶς, βραδέως, ἀφανῶς, ἀλλ' ὁριστικῶς. Τὸν ἐζύμωσε διὰ μέσου τῶν αἰώνων ἀρκετά. Εὑρῆκεν ἕνα κόσμον νεκρὸν καὶ ἄταφον, καὶ ἕνα πολιτισμόν, ἀποπνέοντα τὴν φρικτὴν δυσωδίαν τῆς σήψεως, καὶ τοῦ ἐνέπνευσε νέαν ζωήν. Κατήργησε τὴν δουλείαν καὶ τὴν ἀγρίαν θηριομαχίαν. Ἐστιγμάτισε τὴν αὐτοκτονίαν καὶ τὴν παιδοκτονίαν. Ἐνοσήλευσε τὸν ἀσθενῆ καὶ ἐστέγασε τὸ ὀρφανόν. Ἐθεμελίωσε νέας ἠθικὰς ἀρχάς: ἀνύψωσε τὴν γυναῖκα καὶ ἐξηγνίσε τὸν γάμον· περιέβαλε μὲ ἀκτινωτὸν φωτοστέφανον τὴν παιδικὴν ἡλικίαν· ἀνήγαγεν εἰς μεγάλας ἀρετὰς τὴν εὐσπλαγχνίαν καὶ τὴν ἐλεημοσύνην· ἐφανέρωσε τὴν ἀγγελικὴν καλλονὴν τῆς ἠθικῆς ἁγνότητος· ἀνέδειξε τὴν ἀγάπην εἰς καθολικὴν μεταξὺ πάντων τῶν ἀνθρώπων ἀρετὴν καὶ εἰς παγκόσμιον ἰδανικόν. Ἐδημιούργησεν ὑγιῆ φιλολογίαν καὶ φιλοσοφίαν, μὲ τὴν ὁποίαν ἠσχολήθησαν τὰ μεγαλύτερα πνεύματα· νέους δὲ κώδικας σχέσεων ἀτόμων καὶ κοινωνιῶν, πρὸς τοὺς ὁποίους βραδέως, ἀλλ' ὡρισμένως θὰ συμμορφώσουν τοὺς κώδικας τῆς ζωῆς των οἱ λαοί.

Ναί, τὸ γεγονός, ὅτι ὁ νεώτερος πολιτισμός, ἀπομακρυνθεὶς ἀπὸ τὸν θεῖον καὶ ἀλάθητον κώδικα τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ, ὡδήγησε τὸν σημερινὸν κόσμον εἰς τὸ χεῖλος τοῦ κρημνοῦ, εἰς τὰ πρόθυρα τῆς βαρβαρότητος καὶ τῆς ἐξαχρειώσεως, εἶναι τὸ σημεῖον τῶν καιρῶν, τὸ ὁποῖον προλέγει ταύτην τὴν ἀλήθειαν· ὅτι θὰ ἔλθῃ ἐποχή, ὅτε «ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ πᾶν γόνυ κάμψει καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσεται ὅτι Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς εἰς δόξαν Θεοῦ Πατρός»!

ΑΠΟΛΟΓΗΤΙΚΑΙ ΜΕΛΕΤΑΙ

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΤΗΣ ΜΟΡΦΩΣΕΩΣ ΤΩΝ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΦΥΛΩΝ

4. Ἡ ἑτερομιξία. Ἕτερος τέλος παράγων δημιουργίας νέων φυλῶν εἶνε ἡ ἑτερομιξία. Δηλαδὴ ἡ σύζευξις δύο ἀτόμων, ἕκαστον τῶν ὁποίων ἀνήκει εἰς ἰδιαιτέραν φυλὴν ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ εἴδους. Ἐκ τῆς συζεύξεως ταύτης δύναται νὰ προέλθῃ νέα φυλή. Διότι ἐκ τῶν συζευγνυμένων ἀτόμων ἕκαστον φέρει τὰ γνωρίσματα τὰ προσιδιάζοντα εἰς τὴν φυλήν, εἰς τὴν ὁποίαν ἀνήκει, τὰ γνωρίσματα δὲ ταῦτα κατὰ τὸν νόμον τῆς κληρονομικότητος μεταδίδονται εἰς τὸν ἀπόγονον αὐτῶν. Εἰς τρόπον ὥστε ὁ οὕτω γεννώμενος ἀπόγονος φέρει καὶ τῶν δύο φυλῶν ἀνάμικτα τὰ γνωρίσματα καὶ καθίσταται οὕτω γενάρχης νέας φυλῆς εἰς ἓν συγκεντρούσης τὰ γνωρίσματα τῶν δύο φυλῶν.

Αἱ λαμπραὶ ἐργασίαι τοῦ de Quatrefages ἀπέδειξαν ἤδη, ὅτι τοιαῦται ἑτερομιξίαι μεταξὺ φυλῶν διαφόρων τοῦ ἀνθρωπίνου γένους ἐσημειώθησαν ἀπ' αὐτῆς τῆς ἀρχαιοτάτης ἐποχῆς, καθ' ἣν ἤρχισαν ν' ἀναφαίνωνται φυλαὶ διάφοροι μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων. Δὲν δύναται ἄλλως πως νὰ ἐξηγηθῇ τὸ γεγονός, ὅτι εἰς αὐτὴν τὴν τεταρτογενῆ, τὴν προϊστορικὴν περίο-

ΑΔΕΛΦΟΤΗΣ ΘΕΟΛΟΓΩΝ Η "ΖΩΗ,,

ΣΥΝΤΑΚΤΑΙ ΤΟΥ ΦΥΛΛΟΥ
ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΠΑΠΑΚΩΣΤΑΣ
ΙΓΝΑΤΙΟΣ ΚΟΛΙΟΠΟΥΛΟΣ
ΠΑΝΑΓ. ΤΡΕΜΠΕΛΑΣ
ΔΗΜ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ

Ἐπιστολαὶ καὶ ἐμβάσματα
πρὸς κ. ΙΩΑΝ. ΚΟΛΙΟΠΟΥΛΟΝ
Ἱπποκράτους 189
ΑΘΗΝΑΣ (7)

Ἱδρυτής: Ἀρχιμ. ΕΥΣΕΒΙΟΣ ΜΑΤΘΟΠΟΥΛΟΣ († 1929)
Συντάκτης: Ἀρχιμ. ΔΙΟΝ. ΦΑΡΑΖΟΥΛΗΣ († 1920)

δον συναντῶνται φυλαὶ ἀνθρώπινοι, αἵτινες συνεκέντρουν ἐν ἑαυταῖς τὰ χαρακτηριστικὰ πολλῶν συγχρόνως τύπων καὶ φυλῶν. Φυσικὴ ἐξήγησις τῆς ὑπάρξεως τῶν φυλῶν τούτων εἶνε, ὅτι προῆλθον διὰ μίξεων τῶν διαφόρων φυλῶν, τῶν ὁποίων τοὺς χαρακτῆρας παρουσιάζονται συνενοῦσαι. Βεβαίως ἡ ἐπιμιξία αὕτη κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους ἦτο περισσότερον δύσκολος καὶ μᾶλλον ἀραιὰ παρ' ὅσον σήμερον. Ἐν τούτοις παρὰ πάσας τὰς δυσκολίας λόγῳ τῆς μονώσεως τότε τῶν λαῶν καὶ λόγῳ τῶν δυσκολιῶν τῶν ταξειδίων καὶ τῆς συγκοινωνίας ἐν γένει ἑτερομιξίαι ἐγίνοντο. Σήμερον, ἀφ' ὅτου ἡ ναυσιπλοΐα ἔφερε τοὺς Εὐρωπαίους ἐπὶ ὅλων τῶν παραλίων μερῶν καὶ ὁ σιδηρόδρομος καὶ τὰ ποικίλα μέσα τὰ διευκολύνοντα τὰ μακρυνὰ ταξείδια κατέστησαν εὔκολον τὴν ἐπικοινωνίαν καὶ τὴν συγκοινωνίαν μεταξὺ τῶν διαφόρων ἠπείρων, αἱ ἐπιμιξίαι καὶ αἱ συζεύξεις μεταξὺ ἀτόμων ἀνηκόντων εἰς διαφόρους φυλὰς κατήντησαν συνηθέσταται.

Περὶ δὲ τῆς γονιμότητος τῶν τοιούτων ἐπιμιξιῶν μαρτυροῦσιν, ὡς εἴπομεν, διάφορα περιστατικά, ἐκ τῶν ὁποίων ἀρκούμεθα νὰ παραθέσωμεν δύο· ἤτοι τοὺς ἐξ ἐπιμιξίας Ὁλλανδῶν μεθ' Ὀττεντότων προελθόντας Criquas, οἵτινες ἐπληθύνθησαν καταπληκτικῶς εἰς ἰδίαν φυλὴν μέχρι τοῦ νὰ ἐμπνεύσωσι τρόμον λόγῳ τοῦ πλήθους αὐτῶν, ἕνεκα τοῦ ὁποίου καὶ ἐξεδιώχθησαν πέραν τοῦ Ὀράγγου, ἔνθα ἀπετέλεσαν πληθυσμὸν εὐτυχῆ καὶ ὁλονὲν αὐξανόμενον· ἔπειτα δὲ καὶ τὴν ἐν τῇ μικρᾷ νήσῳ Pitcairne ἐν τῷ Εἰρηνικῷ ὠκεανῷ ἐξ ἐπιμιξίας εὐαρίθμων Ἄγγλων μετὰ Πολυνησίων προελθοῦσαν φυλήν, ἥτις ὡσαύτως ἐπολλαπλασιάσθη καταπληκτικώτατα.

Καθὼς δὲ παρατηρεῖ ὁ Guibert(1), «αἱ μιγάδες φυλαὶ δὲν εἶνε ποσῶς διὰ τὴν ἀνθρωπότητα κατάστασις ἐκφυλισμοῦ. Θὰ ἦσαν μᾶλλον ἀνανέωσις τοῦ ἀνθρωπίνου εἴδους. Τῷ ὄντι οὐ μόνον διακρίνονται καὶ εἰς γονιμότητα αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ εἰς φυσικὴν δύναμιν καὶ εἰς πλαστικὴν ὡραιότητα καὶ διανοητικὴν ἀξίαν».

(1) Ἔνθ' ἀνωτ. σελ. 446.

Ἔχουν καὶ οἱ πτωχοὶ γονεῖς κληρονομίαν πολύτιμον νὰ δώσουν εἰς τὰ παιδιά των. Εἶνε ἐκείνη, ποὺ ἔδιδε καὶ ὁ Τωβὶτ εἰς τὸ παιδί του, ὅταν τοῦ ἔλεγε: «Μὴ φοβοῦ, παιδίον, ὅτι ἐπτωχεύσαμεν. Ὑπάρχει σοι πολλά, ἐὰν φοβηθῇς τὸν Θεὸν καὶ ἀποστῇς ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας καὶ ποιήσῃς τὸ ἀρεστὸν ἐνώπιον Αὐτοῦ».

ΚΥΡΙΑΚΗ 3 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ

Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ

(Κυρ. πρὸ τῶν Φώτων, Β' Τιμ. δ' 5—8).
Βλέπε Καινὴν Διαθήκην, ἔκδοσιν «Ζωῆς», σελ. 629.

ΤΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

(Κυρ. πρὸ τῶν Φώτων, Μάρκ. α' 1—8).
Βλέπε Καινὴν Διαθήκην, ἔκδοσιν «Ζωῆς», σελ. 104.

ΟΜΙΛΙΑ
ΕΙΣ ΤΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

1.—Εἶνε τόσον μέγα καὶ ὑψηλὸν τὸ ἔργον, ποὺ ἀνέθεσεν ὁ Θεὸς εἰς τὸν Ἰωάννην τὸν Βαπτιστήν, ὥστε προφῆται καὶ εὐαγγελισταὶ ἀνέλαβον νὰ ἐξυμνήσουν αὐτό. Καὶ ἰδοὺ σήμερον, Κυριακὴν πρὸ τῶν Φώτων, ἀκούομεν τὴν φωνὴν δύο ἐνδόξων τῆς Π. Διαθήκης Προφητῶν, οἱ ὁποῖοι πρὸ ἑκατοντάδων ἐτῶν προεφήτευσαν τὴν ἐμφάνισιν καὶ τὸ κήρυγμα τοῦ Ἰωάννου. Ὁ ἕνας εἶνε ὁ Μαλαχίας· ὁ ἄλλος, ὁ Ἠσαΐας. Τί λέγει ὁ πρῶτος; Παρουσιάζει τὸν Θεὸν Πατέρα νὰ λέγῃ πρὸς τὸν Υἱόν Του· «Ἰδού, ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου ἔμπροσθέν σου». Χαρακτηρίζει δηλ. τὸν Ἰωάννην ὡς ἄγγελον καὶ ἀπεσταλμένον Του, ὁ ὁποῖος σκοπὸν εἶχε νὰ προετοιμάσῃ τοὺς ἀνθρώπους διὰ νὰ δεχθοῦν καὶ ἀκολουθήσουν τὸν Χριστόν. Καὶ τί προσθέτει ὁ δεύτερος; «Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν Κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ». Κατὰ τὸν Ἠσαΐαν λοιπόν, ὁ Ἰωάννης θὰ ἦτο ἕνας τολμηρὸς καὶ θαρραλέος κῆρυξ τοῦ Θεοῦ, ὁ ὁποῖος, μέσα εἰς τὴν ἔρημον κηρύττων, θὰ ἐβροντοφώνει εἰς τὰ πλήθη ποὺ θὰ ἔτρεχαν πρὸς αὐτόν: «Μὴ κοιμᾶσθε! ἐξυπνήσατε πλέον ἀπὸ τὸν ὕπνον τῆς ἁμαρτίας καὶ τοῦ πνευματικοῦ θανάτου· ὁ ἐλπιζόμενος Μεσσίας ἔρχεται. Καθαρίσατε, λοιπόν, τὰς ψυχάς σας, ἐξαγνίσατε τὰς καρδίας σας· ἑτοιμασθῆτε διὰ νὰ ὑποδεχθῆτε τὸν Κύριον καὶ Λυτρωτήν».

Αὐτὸ δὲ καὶ ἔγινεν. Ὁ ἱερὸς εὐαγγελιστὴς Μάρκος ἀρχίζει τὸ εὐαγγέλιόν του ἀπὸ τὸ κήρυγμα καὶ τὸ ἔργον τοῦ Ἰωάννου, διὰ νὰ δείξῃ ὅτι, ὅπως προεφήτευσαν οἱ προφῆται, οὕτω καὶ ἔγινεν. «Ἐγένετο Ἰωάννης βαπτίζων ἐν τῇ ἐρήμῳ βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν». Ὁ Ἰωάννης κηρύττει. Κηρύττει μετάνοιαν καὶ ἐπιστροφὴν εἰς τὸν Θεόν. Καὶ τὸ κήρυγμά του αὐτὸ δὲν ἀφίνει ἀσυγκίνητα τὰ πλήθη. Διότι «ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν πᾶσα ἡ Ἰουδαία χώρα καὶ οἱ Ἱεροσολυμῖται, καὶ ἐβαπτίζοντο πάντες ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ποταμῷ ὑπ' αὐτοῦ ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν». Τρέχουν πρὸς αὐτὸν ὄχι μόνον οἱ ἀγράμματοι καὶ ἀφελεῖς χωρικοὶ τῆς Ἰουδαίας. Ἀκροαταί του γίνονται καὶ οἱ εὐγενεῖς καὶ μορφωμένοι κάτοικοι τῆς Ἱερουσαλήμ. Ὅλοι τὸν ἀκούουν μὲ προσοχήν. Δέχονται τοὺς λόγους του μὲ συγκίνησιν. Ἐξομολογοῦνται ἐν ταπεινώσει τὰς ἁμαρτίας των. Βαπτίζονται εἰς τὸν Ἰορδάνην ποταμὸν καὶ ἑτοιμάζονται μὲ τὸν τρόπον αὐτὸν νὰ ὑποδεχθοῦν τὸν ἐρχόμενον Υἱὸν τοῦ Θεοῦ καὶ Σωτῆρα, ὁ Ὁποῖος θὰ τοὺς ἐβάπτιζε πλέον «ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ». Ἰδοὺ ἡ ἀποστολὴ καὶ τὸ ἔργον τοῦ Ἰωάννου. Δὲν εἶνε ἁπλῶς προφήτης· εἶνε «περισσότερον προφήτου»· εἶνε ὁ μεγαλύτερος τῶν

προφητῶν, ὁ πρόδρομος τοῦ Κυρίου. Οἱ ἄλλοι προφῆται μόνον προεφήτευσαν τὸν Χριστόν. Ὁ Πρόδρομος καὶ προεφήτευσε, καὶ προεκήρυξε, καὶ προπαρεσκεύασε τὴν ὁδὸν Κυρίου, καὶ ἔδειξεν εἰς τοὺς ἀνθρώπους τὸν θεῖον Λυτρωτὴν μὲ τοὺς λόγους του ἐκείνους· «Ἴδε ὁ Ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ». Θεία, ὄντως, ἀποστολή. Ὑψηλὴ κλῆσις. Μεγάλη καὶ ἐξαιρετικὴ χάρις καὶ τιμὴ τοῦ ὑψίστου Θεοῦ πρὸς τὸν πολίτην αὐτὸν τῆς ἐρήμου, τὸν Ἰωάννην τὸν βαπτιστήν.

Ἀσφαλῶς ἡμεῖς δὲν ἔχομεν ἀπὸ τὸν Θεὸν τὴν κλῆσιν καὶ τὴν ἀποστολὴν τοῦ Προδρόμου. Ἔχομεν ὅμως ἀνάλογον κλῆσιν, τὴν ὁποίαν ὀφείλομεν πολὺ νὰ προσέξωμεν. Εἴμεθα χριστιανοί. Ἐσκέφθης ποτέ, ἄνθρωπε, τί θὰ εἴπη χριστιανός; Ἀνελογίσθης ποία εἶνε ἡ θέσις καὶ τὸ ἀξίωμα καὶ ἡ ἀποστολὴ τοῦ χριστιανοῦ; Ὁ χριστιανὸς εἶνε παιδὶ τοῦ Θεοῦ· εἶνε συμπολίτης τῶν ἁγίων· εἶνε κληρονόμος τῆς βασιλείας τοῦ Χριστοῦ. Ὁ χριστιανὸς εἰς τὸν κόσμον τοῦτον εἶνε τὸ «ἅλας τῆς γῆς», διὰ νὰ νοστιμίζη μὲ τὰ σεμνὰ καὶ σοβαρὰ καὶ φρόνιμα λόγια του τὴν καθημερινὴν ζωήν. Ὁ χριστιανὸς εἶνε «τὸ φῶς τοῦ κόσμου», διὰ νὰ φωτίζη μὲ τὸ λαμπρὸν παράδειγμά του ἐκείνους ποὺ πελαγοδρομοῦν εἰς τὸ σκοτάδι τῆς ἁμαρτίας καὶ τοῦ αἰωνίου θανάτου. Ὁ χριστιανὸς εἶνε ἕνας ἀπεσταλμένος καὶ ἀντιπρόσωπος τοῦ Θεοῦ, ὁ ὁποῖος μὲ τὴν πίστιν του τὴν θερμήν, μὲ τὴν χριστιανικὴν καὶ ἁγίαν του ζωὴν ἔχει καθῆκον νὰ γίνη ἕνας μικρὸς πρόδρομος καὶ ἀπόστολος, καὶ νὰ ὁδηγήση καὶ ἄλλους ἀνθρώπους πρὸς τὸν Σωτῆρα Χριστόν, διὰ νὰ Τὸν πιστεύσουν, νὰ Τὸν ἀγαπήσουν, νὰ φυλάξουν τὰς ἐντολάς Του, νὰ Τὸν λατρεύσουν ὡς Κύριον καὶ Θεόν των. Αὐτὴ εἶνε ἡ ἀποστολὴ ἡμῶν τῶν χριστιανῶν μεταξὺ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων. Ἀλλὰ τί ἄλλο εἶνε αὐτό, παρὰ μία μεγάλη εὔνοια, μεγάλη χάρις, μεγάλη τιμὴ καὶ δωρεά, ποὺ κάμνει ὁ μέγας καὶ ἄπειρος Θεὸς πρὸς ἡμᾶς τοὺς μικροὺς καὶ ἐλαχίστους;

2.—Ἀλλ' ἡ κλῆσις καὶ ἡ τιμὴ αὐτή, ὅσον ὑψηλὴ καὶ μεγάλη καὶ ἂν εἶνε, τίποτε δὲν ὠφελεῖ, ἂν δὲν φανῆ ὁ ἄνθρωπος ἄξιος αὐτῆς. Ὁ Πρόδρομος ἔλαβε μεγάλην κλῆσιν καὶ ἀποστολήν. Ἀπέδειξεν ὅμως διὰ τῆς ἁγίας καὶ ἐναρέτου ζωῆς του ὅτι ἦτο ἄξιος τῆς κλήσεως αὐτῆς. Δύο κυρίως ἀρεταὶ μαρτυροῦν τὴν ἁγιότητα τοῦ Ἰωάννου. Ἡ ἄκρα τοῦ βίου του αὐστηρότης καὶ ἐγκράτεια καὶ ἡ βαθεῖα τοῦ πνεύματός του ταπεινοφροσύνη. Ἡ ζωή του ἦτο αὐστηρά. «Ἦν δὲ Ἰωάννης ἐνδεδυμένος τρίχας καμήλου καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ καὶ ἐσθίων ἀκρίδας καὶ μέλι ἄγριον». Τέλειος ἀσκητής. Τίποτε ἀπὸ τὴν ματαιότητα τοῦ κόσμου δὲν τὸν προσελκύει. Ἕνα ροῦχο ἀπὸ τρίχας καμήλου εἶνε τὸ ἔνδυμά του καὶ ὀλίγαι ἀκρίδες καὶ μέλι ἄγριον ἡ καθημερινὴ τροφή του. Ὅλαι αἱ ἀπολαύσεις καὶ τέρψεις τῆς παρούσης ζωῆς εἶνε ξέναι πρὸς αὐτόν. Σκληραγωγίαι, στερήσεις, ἐγκράτεια, ἀπάρνησις τοῦ κόσμου, ἰδοὺ τί εἶνε ἡ ζωὴ τοῦ Προδρόμου. Καὶ ἐνῷ τόσην αὐταπάρνησιν, τόσον ἔνθεον ζῆλον παρουσιάζει, κανένας λογισμὸς ὑπερήφανος δι' ὅλην αὐτὴν τὴν ἀρετὴν δὲν ἀναβαίνει εἰς τὴν μακαρίαν ἐκείνην ψυχήν. Μένει ταπεινός, ταπεινότατος. Δὲν ἀκούετε ποῖον εἶνε τὸ κήρυγμά του; «Ἔρχεται ὁ ἰσχυρότερός μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς κύψας λῦσαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ». Ἔρχεται ὁ Χριστός, λέγει. Αὐτὸς εἶνε ἀσυγκρίτως ἀνώτερος καὶ ἰσχυρότερος ἀπὸ ἐμέ. Καὶ ἐγὼ εἶμαι τόσον μικρός, τόσον εὐτελής, τόσον ἄσημος ἀπέναντί Του, ὥστε εἶμαι ἀνάξιος νὰ σκύψω καὶ νὰ λύσω τὰ λωριὰ τῶν ὑποδημάτων του, νὰ Τοῦ προσφέρω δηλαδὴ μίαν ὑπηρεσίαν, ποὺ κάμνουν οἱ δοῦλοι εἰς τοὺς κυρίους των. Δὲν φανερώνει αὐτὸ βαθεῖαν ταπεινοφροσύνην; Καὶ δὲν εἶνε τοῦτο τρανὴ ἐπιβεβαίωσις τῆς μεγάλης ἁγιότητος τοῦ Ἰωάννου; Βεβαίως. Ὁ Πρόδρομος ἐφάνη ἀντάξιος τοῦ Θεοῦ. Μὲ τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν ἁγιότητα τοῦ βίου του ἀπέδειξεν ὅτι τοῦ ἤξιζεν ἡ μεγάλη κλῆσις καὶ ἀποστολή, διὰ τὴν ὁποίαν τὸν προώρισεν ὁ ἅγιος Θεός.

Ἀλλ' αὐτὸ εἶνε καὶ καθῆκον ἰδικόν μας. Πρέπει νὰ σταθῶμεν εἰς τὸ ὕψος, ὅπου μᾶς ἀνεβίβασεν ἡ ἀγαθότης τοῦ Θεοῦ. Εἴμεθα χριστιανοί· ὄχι διὰ νὰ τρώγωμεν καὶ νὰ πίνωμεν ὡς ἄλλοι ὑλισταὶ καὶ σαρκολάτραι, οὔτε διὰ νὰ μᾶς κυριεύη ἡ ματαιότης καὶ ἀλαζονεία τοῦ ἁμαρτωλοῦ καὶ διεφθαρμένου κόσμου. Εἴμεθα χριστιανοὶ διὰ νὰ ἁγιάζωμεν καθημερινῶς τὴν ζωήν μας μὲ τὰ ἔργα τῆς ἀρετῆς καὶ μὲ τὴν ἀφοσίωσίν μας πρὸς τὸν Θεόν. Ἡ πολυτέλεια, ἡ ἐπίδειξις, ἡ σαρκολατρεία πρέπει νὰ εἶνε ξένα πρὸς ἡμᾶς. Ἀντιθέτως, ἡ σεμνότης καὶ σοβαρότης εἰς τὸ ἔνδυμα, ἡ λιτότης εἰς τὴν τροφήν, ἡ ἐγκράτεια καὶ σωφροσύνη καί, ἐπάνω ἀπὸ ὅλα, ἡ βαθεῖα ταπεινοφροσύνη, πρέπει νὰ χαρακτηρίζουν τὸν βίον μας. Καὶ ὅλα τὰ καθήκοντά μας ἂν τηρήσωμεν· καὶ ὅλας τὰς ἀρετὰς ἂν κατορθώσωμεν· καὶ τὸν Ἰωάννην τὸν Πρόδρομον ἂν ὑποτεθῇ ὅτι φθάνομεν εἰς τὴν ἁγιότητα, πάλιν τὰς σκέψεις μας, τοὺς λόγους μας, τὴν συμπεριφοράν μας εἶνε ἀνάγκη νὰ διακρίνη ἡ ἀρετὴ τῆς ταπεινοφροσύνης. Ἡ ἰδέα ὅτι δὲν ἀξίζομεν τίποτε, θὰ εἶνε ἡ καλυτέρα ἀπόδειξις τῆς ἀρετῆς μας. Τότε ἀποδεικνύομεν ὅτι εἴμεθα ἄξιοι τῆς κλήσεως τοῦ Χριστιανοῦ, εἰς τὴν ὁποίαν μᾶς ἐκάλεσεν ὁ Κύριος.

Ἀντικρύζομεν τώρα νέον ἔτος. Ἴσως εἰς τὸ παρελθὸν νὰ μὴ ἐπροσέξαμεν τὴν μεγάλην χάριν ποὺ μᾶς ἔδωκεν ὁ Θεός, δηλαδὴ νὰ μᾶς κάμη χριστιανούς, καὶ νὰ μὴ ἐφροντίσαμεν νὰ ἀνταποκριθῶμεν πρὸς τὰς ὑποχρεώσεις, ποὺ μᾶς ἐπιβάλλει ἡ ὑψηλὴ αὐτὴ κλῆσις. Μὲ τὸ νέον ἔτος, νέας σκέψεις ἂς κάμωμεν καὶ νέας ἀποφάσεις ἂς λάβωμεν. Ὁ Πρόδρομος Ἰωάννης μὲ τὸ κήρυγμά του, κυρίως ὅμως μὲ τὸ ἅγιον παράδειγμά του, μᾶς προσκαλεῖ νὰ τὸν μιμηθῶμεν καὶ νὰ τὸν ἀκολουθήσωμεν. Ἐὰν θέλωμεν νὰ εἴμεθα πραγματικοὶ χριστιανοί, τὸν δρόμον τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς ἁγιότητος ὀφείλομεν καὶ ἡμεῖς νὰ βαδίσωμεν. Καὶ ὁ πανάγαθος Θεός, διὰ πρεσβειῶν τοῦ ἁγίου, ἐνδόξου, προφήτου, προδρόμου καὶ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου, θὰ μᾶς φωτίσῃ διὰ νὰ ἐννοήσωμεν καλῶς τὸ ὕψος τῆς κλήσεώς μας καὶ θὰ μᾶς ἐνδυναμώσῃ διὰ νὰ φανῶμεν ἄξιοι τῆς μεγάλης καὶ ὑψηλῆς αὐτῆς τιμῆς.

ΛΑΪΚΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΓΙΑΝ ΓΡΑΦΗΝ

Ο ΘΕΟΣ ΔΙΑΤΑΣΣΕΙ ΤΑ ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΤΩΝ ΛΕΥΪΤΩΝ

Ὁ Μωϋσῆς, ὅπως εἴπαμεν, δὲν ἠμπόρεσεν ἐξ αἰτίας τῆς μεγάλης δόξης καὶ λαμπρότητος, μὲ τὴν ὁποίαν ὁ Θεὸς ἐγέμισε τὴν σκηνήν, νὰ ἔμβη εἰς αὐτήν. Ἔμεινε λοιπὸν ἀπ' ἔξω, καὶ ἴσως εἰς κάποιαν ἀπόστασιν ἀρκετὴν ἀπ' αὐτήν. Δὲν ἐπέρασεν ὅμως πολὺς καιρὸς καὶ ἀφοῦ ὁ Θεὸς ἔδειξεν εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας, ὅτι ἡ δόξα Του καὶ ἡ παρουσία Του ἐκατοίκησε καὶ ἀνεπαύθη μέσα εἰς τὴν σκηνήν, ἐκάλεσε τὸν Μωϋσῆν καὶ «ἐλάλησεν αὐτῷ ἐκ τῆς σκηνῆς τοῦ

μαρτυρίου». Τὰ ὅσα δὲ τοῦ εἶπε τώρα, ἀναφέρονται κυρίως εἰς τὰς λειτουργίας καὶ τὰς ὑπηρεσίας, τὰς ὁποίας ἡ ἐκ τῆς φυλῆς τοῦ Λευῒ καταγομένη ἰουδαϊκὴ ἱερωσύνη θὰ προσέφερεν εἰς τὴν σκηνὴν τώρα καὶ εἰς τὸν ναὸν ὕστερα εἰς λατρείαν τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ. Ὁ Θεὸς ὁρίζει καὶ διατάσσει λεπτομερῶς, πῶς ἔπρεπεν ὁ ἀρχιερεὺς καὶ οἱ ἱερεῖς νὰ προσφέρουν τὰς θυσίας εἰς τὸ θυσιαστήριον, πῶς ἔπρεπε νὰ λειτουργοῦν καθημερινῶς εἰς τὰ ἅγια, καθὼς καὶ ποῖαι ἦσαν αἱ ὑπηρεσίαι, τὰς ὁποίας οἱ λευῖται ἔπρεπε νὰ προσφέρουν. Αἱ διατάξεις καὶ αἱ ἐντολαὶ αὐταί, τὰς ὁποίας ὁ Μωϋσῆς ἤκουσεν ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ Θεοῦ, καὶ τὰς ὁποίας ἔγραψε διὰ νὰ μένουν ὡς μία παντοτεινὴ ὁδηγία εἰς τὸ ἱερατεῖον τοῦ Ἰσραήλ, συμπεριελήφθησαν εἰς ξεχωριστὸν βιβλίον, τὸ ὁποῖον λέγεται εἰς τὴν Γραφὴν Λευϊτικόν. Καὶ ὠνομάσθη ἔτσι, γιατί αἱ διατάξεις καὶ οἱ νόμοι, ποὺ περιέχει τὸ βιβλίον, εἶνε διατάξεις καὶ νόμοι, διὰ τὴν τήρησιν τῶν ὁποίων ἦσαν ὑποχρεωμένοι οἱ Λευῖται καὶ οἱ ἐκ τῆς φυλῆς τοῦ Λευῒ καταγόμενοι ἱερεῖς.

Εἰς τὰ πρῶτα ἑπτὰ κεφάλαια τοῦ βιβλίου αὐτοῦ δίδονται ἐκ μέρους τοῦ Θεοῦ μὲ ἀρκετὴν σαφήνειαν καὶ λεπτομέρειαν ὁδηγίαι καὶ παραγγελίαι εἰς τὸν Μωϋσῆν περὶ τοῦ πῶς πρέπει νὰ ἑτοιμάζωνται καὶ νὰ προσφέρωνται ἡ διάφοραις θυσίαις. Ἦσαν θυσίαις πολλῶν εἰδῶν. Ἦσαν θυσίαις εἰς τῆς ὁποίαις τὰ σφάγια ἔπρεπε νὰ καίωνται ὁλόκληρα εἰς τὸ θυσιαστήριον. Ἦσαν ἄλλαις, ποὺ ἕνα μέρος μόνον ἀπὸ τὰ σφάγια κατεκαίετο καὶ τὸ ὑπόλοιπον ἐχρησιμοποιεῖτο ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους. Ἦσαν θυσίαις ποὺ προσεφέροντο ὡς δῶρα καὶ ἀφιερώματα. Ἀλλ' ἦσαν καὶ ἄλλαις ποὺ ἐπροσφέροντο διὰ τὰς ἁμαρτίας ἐκείνων, ποὺ τῆς ἐπρόσφεραν. Καὶ ἦσαν ἄλλαις, ποὺ ἦσαν γνωσταῖς ὑπὸ τὸ ὄνομα εἰρηνικαί.

Καὶ πρῶτα πρῶτα γίνεται λόγος διὰ τὰ ὁλοκαυτώματα, δηλαδὴ γιὰ τῆς θυσίαις, εἰς τῆς ὁποίαις τὰ προσφερόμενα ζῶα ἐκαίοντο ὁλόκληρα ἐπάνω εἰς τὸ θυσιαστήριον. Καὶ παραγγέλλει ὁ Θεὸς γιὰ τὰς περιπτώσεις αὐτάς, πρῶτον ὅτι δὲν ἦταν ἐπιτετραμμένον ὁποιονδήποτε ζῶον νὰ προσφερθῇ εἰς αὐτήν. Ἢ μοσχάρι χρονιάρικο ἀρσενικὸ ἢ ἀρνάκι μικρό, ποὺ δὲν ἐπρόφθασεν ἀκόμη νὰ γίνῃ κριάρι, ἢ μικρὸ κατσίκι, ἢ ἂν τὸ ὁλοκαύτωμα ἐλαμβάνετο ἀπὸ τὰ πετεινά, μόνον τρυγόνια ἢ περιστέρια ἐπετρέπετο νὰ προσφερθοῦν θυσία. Ἔτσι ὄχι μόνον ὁ πλούσιος καὶ ὁ τῆς μεσαίας τάξεως ἄνθρωπος θὰ μποροῦσε νὰ προσφέρῃ ὁλοκαύτωμα, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ πτωχός. Καθένας ὅμως, ποὺ θ' ἀποφάσιζε νὰ προσφέρῃ θυσίαν, θὰ ἐδιάλεγε τὸ καλλίτερον ζῶον ἀπὸ ὅσα εἶχεν, ἀπαραιτήτως δὲ ἔπρεπε τὸ ζῶον αὐτὸ νὰ εἶνε ἀρσενικὸν καὶ νὰ μὴ ἔχῃ ἐλάττωμα ἢ βλάβην τινά. Πρὸς τιμὴν τοῦ Θεοῦ θὰ ἐπροσφέρετο. Καὶ δὲν ἔπρεπε λοιπὸν νὰ εἶνε διαλεγμένο καὶ νὰ εἶνε τὸ πειὸ χρησιμώτερον ἀπὸ ὅλα; Ἐὰν ἐθυσιάζετο ἕνα μοσχάρι κουτσὸ ἐπὶ παραδείγματι, πολὺ φυσικὰ θὰ ἤρχετο στὸ νοῦ ἐκείνου, ποὺ τὸ προσέφερε: «Δίνω αὐτό, ποὺ δὲν θὰ κάνῃ μεθαύριον γιὰ ζευγάρι, καὶ κρατῶ τὸ ἄλλο, ποὺ εἶνε γερό». Ἀλλὰ μὲ τὸν λογισμὸν αὐτὸν θὰ ἔθετε τὸν ἑαυτόν του εἰς καλλιτέραν θέσιν ἀπὸ ὅ,τι θὰ ἔθετε τὸν Θεόν. Καὶ θὰ προσέφερεν εἰς τὸν Θεὸν τὸ χειρότερον γιὰ νὰ κρατήσῃ διὰ τὸν ἑαυτόν του τὸ καλλίτερον. Δηλαδὴ ὑπολογισμοὶ πρόστυχοι καὶ «τσιγγουνιαῖς» ἐλεειναῖς, ὅταν πρόκειται νὰ ἐκδηλώσῃ ὁ ἄνθρωπος τὴν εὐγνωμοσύνην του πρὸς τὸν Δημιουργόν του, πρὸς τὸν μέγιστον Εὐεργέτην του, πρὸς τὸν Θεόν! Μιὰ τέτοια συμπεριφορὰ φανερώνει ἄνθρωπον ἀχάριστον, ἄνθρωπον ἀγενῆ καὶ ἀνάξιον τῶν εὐεργεσιῶν τοῦ Θεοῦ. Καὶ ὅμως πόσοι ἀπὸ ἡμᾶς τοὺς Χριστιανοὺς δείχνομε τέτοια ἀγένεια, ὅταν πρόκειται νὰ λατρεύσωμεν καὶ νὰ εὐχαριστήσωμεν τὸν Θεόν!

ΑΝΕΚΔΟΤΑ

ΤΟ ΜΟΝΑΔΙΚΟΝ ΟΝΟΜΑ

Εἰς τὸ ἄκρον μιᾶς γεφύρας τοῦ Λονδίνου ἐκάθητο συνήθως ἕνας τυφλός. Περὶ τὸν τυφλὸν τοῦτον συνηθροίζοντο συχνὰ διαβάται, οἱ ὁποῖοι τὸν ἤκουον νὰ διαβάζῃ. Εἶχεν ἐμπρός του τὴν ἁγίαν Γραφὴν ἀνάγλυφον—διὰ τοὺς τυφλούς, ὡς γνωστόν, κατασκευάζονται ἰδιαίτερα βιβλία, τὰ ὁποῖα διαβάζουν μὲ τὴν ἀφὴν τῶν δακτύλων—καὶ ἐδιάβαζε μεγαλοφώνως. Οἱ διαβάται, δίδοντες τὸν ὀβολόν των εἰς τὸν τυφλόν, ἠδύναντο, ἐὰν ἤθελον, ἀντὶ τῶν ὑλικῶν ποὺ ἔδωκαν, νὰ λάβουν κἄτι τὸ πνευματικὸν ἀπὸ ὅσα ἤκουον.

Μεταξὺ τῶν διαβατῶν εὑρέθη κάποιαν ἡμέραν καὶ ἕνας λόρδος, ὁ ὁποῖος ἐκ περιεργείας ἐπλησίασε τὸν ὅμιλον τῶν ἀνθρώπων, ποὺ ἠκροῶντο τὸν τυφλὸν ἀναγινώσκοντα. Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ὁ τυφλὸς ἐδιάβαζε τὸν 12ον στίχον τοῦ 4ου κεφαλαίου τῶν Πράξεων τῶν Ἀποστόλων, εἰς τὸν ὁποῖον ὁ ἀπόστολος Πέτρος διακηρύττει, ὅτι οὐδεὶς ἄλλος δύναται νὰ μᾶς χαρίσῃ τὴν σωτηρίαν, εἰμὴ μόνον ὁ Χριστός, διότι δὲν ὑπάρχει ἄλλο ὄνομα ὑπὸ τὸν οὐρανόν, διὰ τοῦ ὁποίου δυνάμεθα νὰ σωθῶμεν. Ἀλλ' ὅταν ὁ τυφλὸς ἔφθασεν εἰς τὴν φράσιν: «οὔτε ὄνομά ἐστιν ἕτερον», ἕνεκα αἰφνιδίας κινήσεως, ἔχασε τὴν συνέχειαν. Προσεπάθησε μὲ τὰ δάκτυλα νὰ εὕρῃ πάλιν τὴν πρότασιν, ποὺ ἐδιάβαζε, διὰ νὰ συνεχίσῃ, ἀλλ' ἐβράδυνε. Κατὰ τὴν διάρκειαν ὅμως τῆς προσπαθείας αὐτῆς ἐπανελάμβανε τὴν φράσιν: «οὔτε ὄνομά ἐστιν ἕτερον—οὔτε ὄνομά ἐστιν ἕτερον—οὔτε ὄνομά ἐστιν ἕτερον». Μερικοὶ ἀπὸ τοὺς περιστοιχίζοντας τὸν τυφλὸν ἀκροατὰς ἐγελοῦσαν, διότι ὁ τυφλὸς δὲν κατώρθωνεν εὔκολα νὰ εὕρῃ τὴν συνέχειαν καὶ ἐπανελάμβανε τὰς ἰδίας λέξεις. Ἀλλ' ἡ ἐπανάληψις αὐτὴ διὰ τὸν λόρδον ἦτο ἕνα ἐγερτήριον σάλπισμα. Ἔπρεπε πάλιν καὶ πολλάκις καὶ μεγαλοφώνως νὰ ἀκούσῃ, ὅτι δὲν ὑπάρχει ἄλλο ὄνομα, ἐκτὸς τοῦ Χριστοῦ, ἱκανὸν νὰ τὸν σώσῃ. Διότι ἀπὸ παιδικῆς ἡλικίας δὲν ἤκουσεν ἔκτοτε τὰς λέξεις αὐτάς. Ἡ κοσμικὴ ζωή του τὰς ἐξήλειψεν ἀπὸ τὴν ψυχήν του καὶ τὸν ἀπεμάκρυνεν ἀπὸ τὸν Χριστόν, ἀπὸ τὸ μοναδικὸν ὄνομα καὶ πρόσωπον, ποὺ παρέχει τὴν σωτηρίαν.

Ἀπεμακρύνθη ἀπὸ τὸν τόπον ἐκεῖνον, προτοῦ ὁ τυφλὸς ἐπανεύρῃ τὴν συνέχειαν, ἀλλ' αἱ λέξεις τοῦ Πέτρου: «οὔτε ὄνομά ἐστιν ἕτερον ὑπὸ τὸν οὐρανόν, ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι ἡμᾶς», τὰς ὁποίας ἐκήρυξεν εἰς αὐτὸν ἕνας τυφλός, ἐξηκολούθουν νὰ ἀντηχοῦν εἰς τὴν ψυχήν, ὡς πρωτάκουστος μουσικὴ καὶ τοῦ ἤνοιγαν τὰ μάτια, διὰ νὰ ἴδῃ νέον κόσμον. Ὅταν ἔφθασεν εἰς τὸ σπίτι του, ἀπεσύρθη εἰς τὸ ἰδιαίτερόν του δωμάτιον, ἀλλ' ἐπανελαμβάνοντο εἰς τὴν ψυχήν του συνεχῶς αἱ λέξεις: «οὔτε ὄνομά ἐστιν ἕτερον—οὔτε ὄνομά ἐστιν ἕτερον—οὔτε ὄνομά ἐστιν ἕτερον». Τὸ γεγονὸς αὐτὸ ὑπῆρξεν ἀποτελεσματικόν. Ὁ λόρδος μετενόησεν. Ἐγνώρισε τὸ μοναδικὸν ὄνομα, τὸν μοναδικὸν Σωτῆρα Χριστόν. Ἠσθάνθη βαθέως τὴν εὐεργεσίαν τοῦ Σωτῆρος, ὅτι ἐχρησιμοποίησεν ἕνα τυφλόν, μίαν δυσκολίαν τοῦ τυφλοῦ νὰ ἐπανεύρῃ τὴν συνέχειαν, μίαν προσπάθειαν τοῦ τυφλοῦ, ποὺ ἐπανελάμβανε τὰς θαυματουργὰς ἐκείνας λέξεις, διὰ νὰ μὴ διακοπῇ ἡ ἀνάγνωσις. Εἰσῆλθε πλέον εἰς τὸν δρόμον τῆς σωτηρίας.

Πράγματι. Γεγονότα, διὰ τὰ ὁποῖα γελοῦν οἱ ἐπιπόλαιοι· πρόσωπα, τὰ ὁποῖα θεωροῦμεν ἄξια μόνον τοῦ οἴκτου μας, χρησιμοποιοῦνται πολλάκις ἀπὸ τὸν πάνσοφον Σωτῆρα, διὰ νὰ εὕρωμεν ἡμεῖς τὸν δρόμον τῆς σωτηρίας!

ΕΠΙ ΤΩΝ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ

Ἡ εἰρήνη τοῦ Παιδίου.

Εἶναι ἀνάγκη νὰ ὑπενθυμίσωμεν ποῖον γεγονὸς ἀπασχολεῖ ὑπὲρ πᾶν ἄλλο ἀπὸ χθὲς τὸν χριστιανικὸν κόσμον; Πῶς νὰ τὸ ὑπενθυμίσωμεν, ἀφοῦ ἑκατοντάδες ἑκατομμυρίων Χριστιανῶν τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῆς Δύσεως τὸ ἑορτάζουν ἀπὸ χθές; Εἶναι τὰ Χριστούγεννα. Ποικιλώτατοι τρόποι ἑορτασμοῦ ἐχρησιμοποιήθησαν διὰ τὰ Χριστούγεννα καὶ ἐφέτος, ὅπως καὶ ἄλλοτε. Καὶ ὅμως καταντοῦν ὅλοι οἱ τρόποι αὐτοὶ ἀνωφελεῖς καὶ ἄχρηστοι, ἐὰν οἱ ἑορτάζοντες Χριστιανοὶ δὲν δεχθῶμεν τὸ πνεῦμα τῶν Χριστουγέννων· Τὸ πνεῦμα τῆς εἰρήνης καὶ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ.

Γνωρίζουν πλεῖστοι ἀναγνῶσται—καὶ ἴσως τινὲς ἐκ πείρας—ὅτι εἰς ὥρας διαιρέσεως καὶ φιλονεικίας οἰκογενειῶν· εἰς ὥρας ποὺ ἐκυριάρχησε τὸ πνεῦμα τῆς ταραχῆς καὶ τῆς πικρίας μεταξὺ προσώπων συνδεομένων διὰ στενωτάτων δεσμῶν, ἤρκεσεν ἡ ἐν μέσῳ αὐτῶν ἐμφάνισις τοῦ μονογενοῦς παιδίου των, τὸ ὁποῖον μὲ ὅλην τὴν ἁπλότητα τῆς παιδικῆς ἀγάπης του ἐπλησίασεν ἀμφότερα τὰ ἀντίθετα μέρη, διὰ νὰ μεταδώσῃ τὴν εἰρήνην του, τὴν χαράν του, τὴν ἀγάπην του. Ἀλλὰ μήπως τόσαι καὶ τόσαι οἰκογένειαι, καίτοι ὅλα τὰ μέλη των λέγονται Χριστιανοὶ καὶ ἑορτάζουν τώρα τὰ Χριστούγεννα, δὲν εἶναι διῃρημέναι καὶ διὰ τοῦτο ἐστερημέναι χαρᾶς καὶ εἰρήνης; Μήπως αἱ κοινωνίαι, ποὺ λέγονται χριστιανικαί, μήπως οἱ λαοὶ τῆς Εὐρώπης, ποὺ λέγονται χριστιανικοί, δὲν εἶναι διῃρημένοι, γεμᾶτοι ἀπὸ καχυποψίας, μίση, πικρίας, ἐκδικητικὰς καὶ φιλοπολέμους διαθέσεις; Ὢ! ἐὰν ἤθελαν ν' ἀνοίξουν τὰ μάτια τῆς ψυχῆς των, διὰ νὰ ἴδουν ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν τὸ μονογενές, τὸ ἅγιον Παιδίον, τὴν γέννησιν τοῦ ὁποίου ἑορτάζουν! Ἐὰν ἠθέλαμεν ὅλοι νὰ εὐαγγελισθῶμεν τὴν χαρὰν τὴν μεγάλην, ὅτι τὸ Παιδίον αὐτὸ εἶναι «ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία»! νὰ ἐμπνευσθῶμεν ἀπὸ τὸ πνεῦμά Του, νὰ ὑποδεχθῶμεν εἰς τὴν καρδίαν μας τὴν ἀλήθειάν Του, νὰ Τοῦ προσφέρωμεν τὴν πίστιν μας καὶ τὴν ὑπακοήν μας! Τότε ἀσφαλῶς θὰ κατέπαυαν οἱ φόβοι, οἱ θόρυβοι, αἱ ὑποψίαι, αἱ διαιρέσεις, τὰ αἵματα. Χαρὰ δὲ καὶ εἰρήνη καὶ εὐδοκία θὰ ἀποκαθίστατο.

Ἀλλ' ἐὰν τὸ σύνολον τῶν χριστιανικῶν λαῶν δὲν ἀνοίγει τὴν θύραν νὰ δεχθῇ ἐν μέσῳ αὐτοῦ τὸ Παιδίον—τὸν ἐνανθρωπήσαντα Θεόν—τί ἐμποδίζει σὲ καὶ ἐμέ, φίλε ἀναγνῶστα, νὰ Τὸ δεχθῶμεν εἰς τὴν καρδίαν μας καὶ εἰς τὸ σπίτι μας, διὰ νὰ μᾶς δώσῃ τὴν εἰρήνην καὶ τὴν ἀγάπην Του;

Διὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς ἠθικῆς.

Ἡ παραίτησις τοῦ βασιλέως τῆς Ἀγγλίας Ἐδουάρδου τοῦ 8ου ἔλυσε μὲν τὴν κρίσιν τὴν συνταράξασαν τὴν κραταιὰν αὐτοκρατορίαν, δεν ἐτερμάτισεν ὅμως καὶ τὴν ὅλην ὑπόθεσιν. Ὁ σάλος ἐξακολουθεῖ, διότι ὁ Ἀρχιεπίσκοπος τῆς Καντερβουρίας ἐζήτησε γενικωτέραν ἐκκαθάρισιν. Ὁ δὲ Ἀρχιεπίσκοπος τῆς Καντερβουρίας θεωρεῖται ὡς «ὁ ἰσχυρότερος ἄνθρωπος τῆς Ἀγγλίας, πολὺ ἰσχυρότερος τοῦ βασιλέως ἢ τοῦ πρωθυπουργοῦ». Διὰ ῥαδιοφωνικοῦ λοιπὸν διαγγέλματος, τὸ ὁποῖον προὐξένησε βαθεῖαν αἴσθησιν, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος ἐξέφρασε τὴν θλῖψιν του, διότι ὁ Δοὺξ τοῦ Οὐΐνδσωρ «παρητήθη ἑκουσίως τῆς ὑψηλῆς καὶ ἱερᾶς παρακαταθήκης, τὴν ὁποίαν τοῦ ἐνεπιστεύθη ὁ Θεός». Προσέθεσε δὲ ἐπὶ λέξει:

«Εἶνε περίεργον καὶ θλιβερόν, ὅτι διὰ τοιοῦτον λόγον ἀπεγοήτευσε τόσας ὑψηλὰς ἐλπίδας καὶ ἐγκατέλειψε μίαν τόσον μεγάλην παρακαταθήκην. Ἀκόμη ὅμως θλιβερώτερον καὶ περιεργότερον εἶνε, ὅτι ἐπέπρωτο ν' ἀναζητήσῃ τὴν εὐτυχίαν του κατὰ τρόπον ἀσυμβίβαστον πρὸς τὰς χριστιανικὰς ἀρχὰς τοῦ γάμου καὶ ἐντὸς ἑνὸς κοινωνικοῦ κύκλου, τοῦ ὁποίου αἱ ἀντιλήψεις καὶ ὁ τρόπος τῆς ζωῆς εἶνε ξένος πρὸς τὰ καλύτερα αἰσθήματα καὶ τὰς παραδόσεις τοῦ λαοῦ του. Ἂς γνωρίζουν οἱ ἀνήκοντες εἰς τὸν κύκλον αὐτόν, ὅτι σήμερον εἶνε στιγλιτευμένοι διὰ τῆς κρίσεως τοῦ Ἔθνους ποὺ ἠγάπησε τὸν Βασιλέα Ἐδουάρδον». Τερματίζει δὲ τὸ διάγγελμά του δι' ἐντόνου ἐκκλήσεως, ὅπως τὸ Ἔθνος μείνῃ προσηλωμένον εἰς τὰς ἠθικὰς ἀρχὰς τῆς Θρησκείας του.

Ἐπειδὴ αἱ ἐπίσημοι ἀρχαί, μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὸν Πρωθυπουργόν, συμφωνοῦν πλήρως πρὸς τὸν Ἀρχιεπίσκοπον, διὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς αὐστηρᾶς ἠθικῆς, ἡ ὁποία ἐπεκράτει εἰς τὸν ἀγγλικὸν λαόν, γίνεται εὐρεῖα ἔρευνα μεταξὺ τῶν κύκλων ἐκείνων τοῦ Λονδίνου, οἱ ὁποῖοι ἀπετέλουν τὸ περιβάλλον τοῦ βασιλέως Ἐδουάρδου, ὅπως ἀποκαλυφθοῦν καὶ «στηλιτευθοῦν», τιθέμενοι εἰς τὸ περιθώριον τῆς κοινωνικῆς ζωῆς.

Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία, ὅτι Κράτη, τὰ ὁποῖα τόσον πολὺ ἐνδιαφέρονται διὰ τὴν ἠθικήν, δὲν χάνουν εὔκολα τὸ μεγαλεῖον καὶ τὴν ἐπιρροήν των.

Ἡ «ἄγκυρα τῆς ἀσφαλείας».

Τὸ γερμανικὸν ἐπιστημονικὸν περιοδικὸν «Φύσις καὶ Πολιτισμὸς» δημοσιεύει εἰς τὸ τεῦχος τοῦ τρέχοντος μηνὸς ἄρθρον τοῦ Διευθυντοῦ αὐτοῦ Dr. F. Wetzel, εἰς τὸ ὁποῖον ἀναφέρει τοὺς σκοποὺς καὶ τὰς κατευθύνσεις, τὰς ὁποίας ἐπὶ 33 ἔτη ἠκολούθησε καὶ ἐκείνας, τὰς ὁποίας πρέπει νὰ θέσῃ εἰς ἐνέργειαν εἰς τὸ μέλλον:

«Μὲ ἀκόμη μεγαλυτέραν ἔμφασιν, γράφει, θὰ ἀσφαλισθῶμεν καὶ θὰ ἀντιστῶμεν ἐναντίον ὡρισμένων ὑλιστῶν ἐπιστημόνων, οἱ ὁποῖοι δὲν ἀπέβαλον ἀκόμη τὸ κέλυφος τοῦ ἐλευθεριάζοντος παρελθόντος των εἰς τὰς ἐπιστημονικάς των «κοσμοθεωρίας» καὶ θέλουν νὰ ἐμφανισθοῦν ὡς ὑπέρμαχοι καὶ ὑπερασπισταὶ τῆς νέας Γερμανίας. Οἱ τοιοῦτοι ζητοῦν νὰ κάμουν εἰς τὸ ἐλεύθερον ἔδαφος τῆς ἐπιστημονικῆς των ἐρεύνης μίαν δικτατορίαν τῆς ἡμιμαθείας, ἡ ὁποία ὡρισμένως θὰ ἐπιφέρῃ κατάπτωσιν τῆς φυσικῆς γνώσεως καὶ σοφίας.

»Εἰς αὐτοὺς ἠδύναντο νὰ λεχθοῦν τὰ ἑξῆς: Οὔτε ἡ ἀνωτέρα ἐπιστήμη, οὔτε ἡ πίστις εἰς τὰς διαφόρους ἀτομικὰς θεωρίας, οὔτε ἡ πίστις εἰς τὸν Haeckel (Χαῖκελ) καὶ τὴν ἐκ τῶν ζώων καταγωγὴν τοῦ ἀνθρώπου, ἐδημιούργησαν τὸ μεγάλο νέον, τὸ ὁποῖον ἐπιτελεῖται εἰς τὸν γερμανικὸν λαὸν καὶ δύναταί τις νὰ εἴπῃ εἰς ὁλόκληρον τὸν κόσμον. Ἀλλὰ τὸ ἐδημιούργησεν ἡ πίστις εἰς τὸ αἰώνιον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ, ἡ πίστις εἰς τὸν Θεὸν καὶ Κύριον, ὁ ὁποῖος δὲν ἀφίνει νὰ καταπέσῃ κανένας ἄνθρωπος καὶ κανένας λαός, ὅταν οὗτοι θέτουν Αὐτὸν ὡς ἄγκυραν ἀσφαλείας»!

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ "ΖΩΗΣ"

ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1936

Θρησκευτικά.

Ἡ διάρκεια τῆς δόξης τοῦ ἄφρονος, σελ. 9. Ἀνίσχυρος πόθος ἐκδικήσεως, 17. Πρόσεξε μόνον μὴ ἀπατᾶσαι, 25. Θὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν φωλεάν του, 33. Εὐλογεῖτε καὶ μὴ καταρᾶσθε, 41. Ἐκτίθεσαι χειρότερον εἰς τὸν κίνδυνον, 49. Μόνον διὰ τοῦ φόβου, 57. Ἀνάγκη ῥάβδου, 65. Μάστιγες διὰ τὰ ἔθνη, 73. Πληγαὶ εὐεργετικαὶ καὶ σωτήριοι, 81. Ἐκ τῶν ἐρειπίων νέα κίνησις, 89. Πληγὴ φοβερὰ καὶ ἀνυπόφορος, 97. Ἡ σιγὴ δὲν εἶνε πάντοτε ἐπαινετή, 129. Ἡ σιωπὴ ὡς ἀπάντησις, 137. Ἡ σιωπὴ ἀποτελεῖ προδοσίαν, 145. Ὁδηγὸς ἡ διάκρισις, 153. Προφυλάξου ἀπὸ τὸν ἄφρονα, 161. Ποῖος δὲν θὰ σὲ οἰκτείρῃ; 169. Ὑπὸ διαρκῆ ἐφιάλτην, 177. Πληρώνεις τὴν ὑστεροβουλίαν σου, 185. Ὑποκρισία κινοῦσα τὴν ἀγανάκτησιν, 193. Θὰ βεβηλώσῃ τοὺς θείους λόγους, 201. Λίθος εἰς σφενδόνην, 209, 217. Συνετέλεσες καὶ σύ, 225. Ἡ συμβολὴ τῆς μονάδος, 233. Ἀληθινὴ ἀναισθησία, 241. Τρομακτικὸς ἐφιάλτης, 249. Εἰκὼν ἐπιστροφῆς εἰς τὴν ἁμαρτίαν, 257. Λησμονεῖ ὅλα καὶ ἐπιστρέφει! 265. Μεταπίπτει ἀπὸ ἀρετῆς εἰς κακίαν, 273. Ἀντὶ τιμῆς καταισχύνη, 281. Ὁ κατὰ φαντασίαν σοφός, 289. Δοκησισοφία ὑπερβαίνουσα τὴν ἀφροσύνην, 297. Αἱ δικαιολογίαι τοῦ ὀκνηροῦ, 305. Ὅμοιος πρὸς τέλμα! 313. Ἡ πραγματικότης θὰ τὸν διαψεύσῃ, 321. Ἐξυπνάδα παρασίτου, 329. Ἡ ἀνάμιξις εἰς ξένας ὑποθέσεις, 337. Περιπτώσεις ἀναμίξεως, 345. Ὕλη ἐκρηκτική, 353. Στόμα ἐκπέμπον φλόγας, 361. Ἀνήγαγε τὴν ἀπάτην εἰς ἐπιστήμην, 369. Ὄστρακον χωρὶς ἀξίαν, 377.

Προσεύχεσαι, ἀλλὰ εὐχαριστεῖς; σελ. 84. Ἐν παντὶ εὐχαριστεῖτε, 92.

Ἑρμηνευτικά.

Ἑρμηνεία εἰς τὴν πρὸς Φιλήμονα ἐπιστολήν, σελ. 6, 11, 19, 27, 35, 43, 51, 59. Ἑρμηνεία εἰς τὸ κατὰ Ἰωάννην Εὐαγγέλιον, ἀρ. 1227—1266.

Ἀπολογητικά.

Αἱ κυριώτεραι ἐπὶ μέρους μορφαὶ τῆς ἐξελικτικῆς θεωρίας. Β') Ἡ θεωρία τοῦ Δαρβίνου, σελ. 2, 9, 17. Γ') Ἡ περὶ δημιουργικῆς ἐξελίξεως θεωρία τοῦ Bergson, 25, 33, 41, 49, 57, 65, 73, 81, 89, 98. Δ') Ἡ μεμετριασμένη ἐξελιξιαρχία, 115, 129, 137, 145, 154, 161, 169. Ἡ καταγωγὴ τοῦ ἀνθρώπου. Γενικὴ εἰσαγωγή, 193, 201. Ἡ ἑνότης τοῦ ἀνθρωπίνου εἴδους, 209, 217, 225. Καθορισμὸς καὶ κατάταξις τῶν φυλῶν, 233, 249, 257, 265, 273, 281. Αἱ φυλετικαὶ διαφοραί, 289, 297, 313, 321, 329, 337, 345, 353. Παράγοντες τῆς μορφώσεως τῶν διαφόρων λαῶν, 361, 369, 377, 387.

Ὁμιλίαι καὶ λόγοι.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Λόγος Α' εἰς τὸν Λάζαρον, σελ. 7, 22, 38, 54, 60, 78, 90, 102, 107. Λόγος Ε' εἰς τὸν Λάζαρον, 123, 134, 142, 158, 174, 189, 206, 222. Λόγος Ϛ' εἰς τὸν Λάζαρον, 254, 270, 286, 302, 318, 334, 350, 366, 382.

Ὁμιλίαι εἰς τὰ Κυριακὰ Εὐαγγέλια, ἀρ. 1219—1267.

ΛΑΪΚΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΓΙΑΝ ΓΡΑΦΗΝ. Ὁ Μωϋσῆς καταβαίνει ἀπὸ τὸ ὄρος, σελ. 3. Ὁ Μωϋσῆς συντρίβει τὰς πλάκας, 18. Ζηλωτὴς ἀλλ' ὄχι Φαρισαῖος, 26. Διατί ὁ Μωϋσῆς συνέτριψε τὰς πλάκας, 34. Τὸ εἴδωλον γίνεται σκόνη, 42. Ὁ Μωϋσῆς ἐπιτιμᾷ τὸν Ἀαρών, 58. Ἡ ἐνοχὴ τοῦ Ἀαρών, 66. Τιμωρία αὐστηρὰ ἀλλὰ δικαία, 74. Ἡ ἡρωϊκὴ πρᾶξις τῶν Λευϊτῶν, 82. Ὁ Μωϋσῆς καλεῖ τὸν λαὸν εἰς μετάνοιαν, 99. Ὁ Θεὸς συγχωρεῖ, ἀλλὰ καὶ δὲν λησμονεῖ τὴν ἁμαρτίαν, 119. Ἡ μετάνοια τοῦ Ἰσραήλ, 130. Ἡ μετακίνησις τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου, 138. Ἡ μεσιτεία τοῦ Μωϋσέως, 146, 154, 162. Καὶ νέον αἴτημα τοῦ Μωϋσέως, 170. Ὁ Μωϋσῆς ζητεῖ νὰ ἴδῃ τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ, 179, 186. Ἡ ἑτοιμασία τῶν νέων πλακῶν, 194. Ἡ σοφὴ παιδαγωγία, 202. Ὁ Θεὸς ἐμφανίζεται εἰς τὸν Μωϋσῆν, 210, 218, 234. Ὁ Μωϋσῆς μεσιτεύει καὶ ὁ Θεὸς συνάπτει διαθήκην, 241, 250, 258. Τὸ δεύτερον τεσσαρακονθήμερον, 266. Ἡ λαμπρότης τοῦ προσώπου τοῦ Μωϋσέως, 274, 282, 290. Ἡ δόξα τῆς Καινῆς Διαθήκης, 298. Ἀνακοινώσεις καὶ προετοιμασίαι, 306. Προπαρασκευαὶ διὰ τὴν κατασκευὴν τῆς σκηνῆς, 314. Οἱ κατασκευασταὶ τῆς σκηνῆς, 322. Ἡ γενναιοδωρία τῶν Ἰσραηλιτῶν, 330, 338. Ὁ Μωϋσῆς ἐπιτηρεῖ πάντας, 346. Ὁ Μωϋσῆς εὐλογεῖ τοὺς τεχνίτας, 362. Ἡ χρονολογία τῆς ἀνεγέρσεως τῆς σκηνῆς, 370. Ἡ δόξα τοῦ Κυρίου ἐπισκιάζει τὴν σκηνήν, 378. Ὁ Θεὸς διατάσσει τὰ καθήκοντα τῶν Λευϊτῶν, 389.

(Κατὰ διασκευὴν ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ). Ὁ οἶκος τοῦ πένθους καὶ ὁ οἶκος τῆς χαρᾶς, σελ. 10, 28, 35, 50, 70, 86.

Οἰκογενειακά.

Ἐπαγγελματικὸς προσανατολισμός, σελ. 14. Οἱ σκοποὶ τῆς ἐργασίας, 30. Διὰ τὴν ἐκλογὴν ἐπαγγέλματος, 46, 62, 78. Ἀποστολή, ὄχι ἐπάγγελμα, 94. Οἱ ἄωροι ἐπαγγελματίαι, 121. Ἡ σπουδάζουσα νεότης, 134. Ἡ ἐργασία τῆς κόρης, 150. Χριστιανὴ οἰκοκυρά, 166. Τὰ μεγαλύτερα κεφάλαια, 181. Αἱ κοσμικαὶ συναναστροφαί, 198. Χοροὶ καὶ θεάματα, 214. Πολυτέλεια καὶ ἐλευθεριότης, 230. Οἰκογενειακαὶ σκηναί, 246. Ἡ περίπτωσις τοῦ διαζυγίου, 262. Θρησκεία καὶ ἠθική, 278. Ἡ ἀποκατάστασις τοῦ υἱοῦ, 292. Ἡ ἀποκατάστασις τῆς κόρης, 305. Πενθεροὶ καὶ πενθεραί, 324. Μία ματαία προσπάθεια, 342. Οἱ φρόνιμοι οἰκονόμοι, 358. Συγκεφαλαίωσις 374.

Προσευχαί.

Ἐπίκλησις τοῦ Θεοῦ Λόγου, σελ. 30. Δέησις ψυχῆς διψώσης τὸν Θεόν, 126.

Λόγοι Χρυσοῖ.

Ἡ ἀποστολὴ τῆς χριστιανῆς γυναικός, σελ. 122. Τί εἶνε ὁ κόσμος; 182. Ἡ συνήθεια, 190, 195. Εὐχάριστον μέσον θεραπείας, 263, 270. «Δὲν εἴμεθα καλοί», 294. Θάνατος εἰς ἡλικίαν δέκα ἐτῶν, 326. Ὀλίγον κατ' ὀλίγον, 339. Πῶς ν' ἀπομακρύνωμεν τὴν θλίψιν, 354.

Ἐκκλησιαστικά.

Ὁ ἐργάτης καὶ ὁ μισθός του, σελ. 76. Ἀπόψεις ἐπὶ τῆς διεθνοῦς κρίσεως, 132. Ἀπὸ τὸ παγκόσμιον Συνέδριον τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων, 276, 284. Ἐκκλησιαστικὰ Κατηχητικὰ Σχολεῖα, 293, 312.

Ἑορτολογικά.

Ὁ ὑπομονητικὸς νέος, σελ. 4. Ὁ ἀναμορφωτὴς νέος, 12. Ὁ νεοποιὸς νέος, 20. Ἐξεμυκτήριζον δὲ οἱ ἄρχοντες, 105. Ἡ πρώτη ἐντολὴ τῆς Καινῆς Διαθήκης, 108. Ὁ διδάσκαλος ἀνέστη, διατί εἶσθε ἀνόητοι; 113. Γραφὴ ἀνεφγμένη— Καρδία καιομένη, 120. Οὐκ ἦν αὐτοῖς τόπος, 385.

Ἠθικοκοινωνικά.

Ὁ Φαρισαῖος, σελ. 36. Ὁ ἄσωτος, 44. Ὁ ὑπόδικος, 52. Τὸ δίσεκτον, 68. Ἀναπόφευκτος συνέπεια, 220. «Δοῦλος τῆς φθορᾶς», 228. «Ψεματάκια», 236. «Ψέματα», 244. Τὸ μαρτύριον τῶν.... εὐτυχῶν, 252. Τὰ σύγχρονα εἴδωλα, 260. Ἡ «μαύρη τέχνη», 268. Τὸ περιβάλλον, 308. Οἱ ἔντιμοι.... καταχρασταί, 316. Ἡ Κυριακὴ τοῦ ἐμπορίου, 340. Ἡ Κυριακὴ τῶν Χριστιανῶν, 348. Τιμὴ εἰς τὴν ἁγίαν ἡμέραν, 356. Ὁ ἐκκλησιασμὸς τῆς Κυριακῆς, 364. Ἀνάγκη εὐταξίας εἰς τοὺς ναούς, 372.

Θρησκεία καὶ Ἐπιστήμη.

Ἡ Ἁγία Γραφὴ καὶ τὸ μέλλον τοῦ κόσμου, σελ. 100. Τὸ σῶμα καὶ τὰ διδάγματά του, 140, 148, 156, 164, 172, 178, 185, 196, 204, 212. Δύο ἐπιστημονικὰ συνέδρια, 300.

Ἐλευθέρα ἐκλογὴ ἢ αἰχμαλωσία; σελ. 332.

Ἐπίκαιρα.

Ἐπὶ τῷ νέῳ ἔτει, σελ. 1. Ὁ χαρακτὴρ τῆς βασιλικῆς στέψεως, 380.

Ἐπὶ τῶν γεγονότων, ἀρ. 1219—1267.

Νεκρολογίαι.

† Ὁ πρώην Καλαβρύτων Τιμόθεος, σελ. 240.

Ἀνέκδοτα.

Τὰ ὠφελιμώτερα χειροκροτήματα σελ. 15. Πῶς δοκιμάζονται οἱ χαρακτῆρες, 23. Ἂς ἐξαγοράσωμεν τὸν Χριστὸν ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας, 43. Οἱ βασιλεῖς ἐνώπιον τοῦ βασιλέως τῶν βασιλευόντων, 71. Δὲν πτωχύνει ἡ ἐλεημοσύνη, 87. Χρέος ἀπαραιτήτως ἐξοφλητέον, 110. Ἀφιλόξενοι εἰς τὸν Χριστόν, 126. Κήρυγμα εὐαρεσκείας καὶ δυσαρεσκείας, 175. «Οἱ ἀπόντες εἶνε ἐδῶ!», 215. Ποῦ κατήντησεν ἕνας μαθητὴς τοῦ Κατηχητικοῦ, 223. Τὸ κλάδευμα τῶν κλημάτων, 291. «Οὐκ οἴδατε τί αἰτεῖσθε», 310. Τὰ τρία βλέμματα, 327. Οἱ διϋλίζοντες τὸν κώνωπα, 371. Τὸ μοναδικὸν ὄνομα, 390.

Διηγήματα.

Τὸ σημεῖον τοῦ Σταυροῦ, ἀρ. 1219—1266.

ΘΕΙΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ

Τὴν προσεχῆ Κυριακὴν 3 Ἰανουαρίου θὰ ὁμιλήσουν κατὰ τὴν θείαν Λειτουργίαν οἱ κάτωθι θεολόγοι εἰς τοὺς ἱ. ναούς:

Μητροπόλεως ὁ ἀρχιμ. Σεραφεὶμ Παπακώστας. Ὁ αὐτὸς ὁμιλεῖ καὶ τὸ ἀπόγευμα ὥραν 5.

Χρυσοσπηλαιωτίσσης ὁ ἀρχιμ. Ἰγνάτιος Κολιόπουλος.

Ἁγ. Τριάδος Πειραιῶς ὁ κ. Π. Τρεμπέλας. Ὁ αὐτὸς ὁμιλεῖ καὶ τὸ ἀπόγευμα ὥραν 5.

Ἁγίων Ἀναργύρων (Ν. Ἰωνίας) ὁ κ. Ἀχ. Παπαθανασόπουλος ὁμιλῶν καὶ τὸ ἀπόγευμα ὥραν 5· Ἁγ. Ζώνης ὁ κ. Δημ. Παπακωνσταντίνου.

Τύποις «ΖΩΗΣ»—Ἱπποκράτους 189, Ἀθῆναι